

ществуватъ съвместно: стремежъ къмъ покой и стремежъ къмъ движение. Тъ съ отгласъ на далечното минало на предшестващите поколения, охарактеризирано отъ застоялъ, или подвиженъ животъ. Първиятъ създава ограничена социалност, желание за покой, равновесие, тишина, а това има обикновено, за последствие, отсътствие на голъми мечти и полети, на голъма интелектуална спекулация, на тънка и проницателна чувствителност. Вториятъ създава нужда отъ често колективно действие, т. е. чувство на социалност, взаимна помощ, взаимно довърение, дисциплина, въротърпимост, изобретателност, стремежи къмъ умствено и сърдечно обогатяване, ентузиазъмъ. Но често се пораждатъ и отрицателни качества: завист, гневливост, разрушителност, умраза, стремежъ къмъ надмощие, използване слабите. Когато животътъ върви презъ бързи промъни и нѣма устойчивост, създаватъ се по-скоро отрицателни качества: неприспособляемост, лошъ моралъ, незачитане социалните форми, не създаване на обществени навици, обществени култове и традиции. Обаче умърения темпъ на социални промъни създава всичките условия за вътрешно развитие, назръване, вдълбочаване, общо духовно богатство, което става изворъ на по-разуменъ, целесъобразенъ, цвѣтущъ и все по-съвършенъ социаленъ животъ.

По-късно, културитъ на расите и народите, се опредѣлятъ въ много голъма степень отъ голъмината на издържливостта имъ, способността има за приспособление, за вътрешно съзерцание, въротърпимостта имъ, способността имъ за дълги наблюдения и дисциплина, тѣхния трепетъ за новото, любовъта имъ къмъ